

Wyrok z dnia 18 lutego 1998 r.

II UKN 526/98

Warunkiem uznania zatrudnienia wykonywanego w administracji kopalni na stanowiskach wymagających kwalifikacji inżyniera lub technika, za pracę równorzędną z pracą górniczą (art. 5 ust. 2 pkt 2 lit. a ustawy z dnia 1 lutego 1983 r. o zaopatrzeniu emerytalnym górników i ich rodzin, jednolity tekst: Dz.U. z 1995 r. Nr 30, poz. 154) jest uprzednie przepracowanie co najmniej 5 lat w warunkach uznanych za pracę górniczą (art. 5 ust. 1 tej ustawy).

Przewodniczący SSN: Maria Mańkowska, Sędziowie SN: Jerzy Kuźniar (sprawozdawca), Stefania Szymańska.

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu w dniu 18 lutego 1998 r. sprawy z wniosku Janusza R. przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych-Oddziałowi w T.G. o emeryturę, na skutek kasacji wnioskodawcy od wyroku Sądu Apelacyjnego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Katowicach z dnia 2 kwietnia 1997 r. [...]

o d d a l i ł kasację.

U z a s a d n i e n i e

Sąd Wojewódzki-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Katowicach wyrokiem z dnia 28 listopada 1996 r. oddalił odwołanie Janusza R. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych-Oddziału w T.G., którą odmówiono przyznania emerytury górniczej w oparciu o art. 9 ustawy z dnia 1 lutego 1983 r. o zaopatrzeniu emerytalnym górników i ich rodzin (jednolity tekst: Dz. U. z 1995 r. Nr 30, poz. 154 ze zm.) z powodu braku wymaganego okresu pracy górniczej - 25 lat takiej pracy.

Sąd Wojewódzki ustalił, że wnioskodawca oprócz zaliczonej przez organ rentowy pracy górniczej w ilości 17 lat 10 miesięcy i 28 dni wykonywał pracę górniczą od 1 listopada 1965 r. do 30 czerwca 1966 r. w ilości 8 miesięcy. Praca wykonywana od 1 lipca 1966 r. do 31 lipca 1967 r., od 1 września 1968 r. do 31 lipca 1969 r. i od 1

sierpnia 1969 r. do 31 stycznia 1982 r. nie podlega zaliczeniu jako praca górnicza, ponieważ była wykonywana na powierzchni. Cały ten okres pracy nie może być także uznany za okres pracy równorzędny z pracą górniczą w rozumieniu art. 5 ust. 2 pkt 2 lit. a ustawy o z.e.g. z uwagi na to, iż nie był on poprzedzony okresem co najmniej 5 lat pracy górniczej pod ziemią. Przed dniem 1 lipca 1966 r. odwołujący się legitymował się taką pracą w rozmiarze 8 miesięcy, tj. od 1 listopada 1965 r. do 30 czerwca 1966 r. Sąd Wojewódzki stwierdził również, że jego praca w charakterze nauczyciela w technikum górniczym podlegałaby zaliczeniu jako praca równorzędna, gdyby była poprzedzona co najmniej 5 letnią pracą górniczą pod ziemią, której wnioskodawca nie wykazał. Stanowisko to podzielił Sąd Apelacyjny w Katowicach, który wyrokiem z dnia 2 kwietnia 1997 r. oddalił apelację wnioskodawcy. W ocenie Sądu praca wykonywana przez wnioskodawcę w okresie od 1 lipca 1966 r. do 30 czerwca 1971 r. była pracą w dozorze ruchu, ale wykonywaną na powierzchni, co powoduje, że nie można uznać za pracę równorzędną z pracą górniczą zatrudnienia od 1 lipca 1971 r. do 31 stycznia 1982 r. wobec niespełnienia warunków określonych w art. 5 ust. 2 pkt 2 lit. a ustawy o z.e.g. "Skoro zatrudnienie pod ziemią wymagane jest do uznania pracy za pracę górniczą, to tym bardziej przy pracy równorzędnej, uprzednie zatrudnienie w kopalniach i przedsiębiorstwach w ilości 5 lat na stanowisku dozoru ruchu, dotyczy także pracy pod ziemią".

Powyższy wyrok zaskarżył kasacją wnioskodawca i zarzucając naruszenie prawa materialnego przez błędną wykładnię art. 5 ust. 2 pkt 2 lit. a ustawy z dnia 1 lutego 1983 r. oraz art. 2 ust. 1 pkt 3 i ust. 4 pkt 1 ustawy z dnia 28 maja 1957 r. o zaopatrzeniu emerytalnym górników i ich rodzin (Dz. U. z 1958 r. Nr 23, poz. 99) w związku z § 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Opieki Społecznej z dnia 12 lipca 1957 r. w sprawie określenia pracowników dozoru ruchu i kierownictwa ruchu kopalń oraz pracowników na stanowiskach wymagających kwalifikacji inżyniera lub technika w zakresie górnictwa (Dz. U. Nr 41, poz. 188 ze zm.), wniósł o jego uchylenie oraz uchylenie wyroku Sądu Wojewódzkiego i przekazanie sprawy Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania. Według składającego kasację okres pracy od 1 lipca 1971 r. do 31 stycznia 1982 r. jest okresem następującym po okresie 5 lat jego pracy na stanowiskach dozoru lub kierownictwa ruchu, na które to stanowiska wnioskodawca posiadał zatwierdzenia górnicze. Stanowiska te wymienione w art. 5 ust. 2

pkt 1 lit. a nie oznaczały, wbrew pogładowi Sądu, pracy pod ziemią. Przepis wymienia bowiem obok pracy "pod ziemią" pracę "na odkrywce" oraz "na stanowiskach dozoru lub kierownictwa ruchu" bez dodatkowego ograniczenia. W czasie, gdy ubezpieczony pracował na tych stanowiskach, praca ta podlegała zaliczeniu do uprawnień emerytalnych bez potrzeby dowodzenia, że przebiegała "pod ziemią". Warunek ten "obowiązuje dopiero od 1 czerwca 1990 r. (Dz. U. Nr 30 poz. 206)".

Sąd Najwyższy rozważył, co następuje:

Kasacja oparta na zarzucie naruszenia prawa materialnego przez jego błędną wykładnię, jest nieuzasadniona i podlega oddaleniu. Przedmiotem sporu było zbadanie uprawnień wnioskodawcy do emerytury górniczej w oparciu o obecnie obowiązującą ustawę z dnia 1 lutego 1983 r. o zaopatrzeniu emerytalnym górników i ich rodzin, stąd też odwoływanie się w kasacji do warunków przyznania tego świadczenia zawartych w ustawie z dnia 28 maja 1957 r. o zaopatrzeniu emerytalnym górników i ich rodzin (Dz. U. z 1958 r. Nr 23, poz. 99) oraz w przepisach wykonawczych wydanych z jej upoważnienia, nie może być uznane za prawidłowe i rodzące - w związku z tym - skutki prawne. Emerytura górnicza przysługuje górnikowi, który ukończył 50 lat życia i ma okres pracy górniczej wynoszący łącznie z okresami pracy równorzędnej i okresami zaliczalnymi do pracy górniczej co najmniej 25 lat w tym co najmniej 15 lat pracy górniczej określonej w art. 5 ust. 1 (art. 9 ustawy o z.e.g.).

Wnioskodawca wykazał łącznie okres wynoszący 18 lat i 6 miesięcy pracy górniczej a spór dotyczył kwestii czy zatrudnienie w czasie od 1 lipca 1971 r. do 31 stycznia 1982 r. było okresem równorzędnym z pracą górniczą w oparciu o art. 5 ust. 2 pkt 2 lit. a ustawy o z.e.g. W wymienionym okresie Janusz R. pracował na stanowisku sztygara oddziałowego oddziału produkcji elementów maszyn górniczych. Na podstawie wskazanego wyżej przepisu za pracę równorzędną z pracą górniczą uważa się zatrudnienia na stanowiskach wymagających kwalifikacji inżyniera lub technika w zakresie górnictwa w administracji kopalń, przedsiębiorstw i innych podmiotów określonych w ust. 1 pkt 1-4 pod warunkiem uprzedniego przepracowania w kopalniach, przedsiębiorstwach i innych podmiotach określonych w ust. 1 pkt 1-4 co najmniej 5 lat pod ziemią, na odkrywce w kopalniach siarki lub węgla brunatnego, jak

też w kopalniach otworowych siarki albo na stanowiskach dozoru lub kierownictwa ruchu. Z przepisu tego wynika, że warunkiem uznania zatrudnienia wykonywanego w administracji kopalni na stanowiskach wymagających kwalifikacji inżyniera lub technika, za pracę równorzędną z pracą górniczą, jest uprzednie przepracowanie co najmniej 5 lat pod ziemią, a więc dysponowanie co najmniej 5 letnim okresem pracy górniczej. Fakt, że przepis art. 5 ust. 2 pkt 2 lit. a wymieniając zatrudnienie na stanowiskach dozoru lub kierownictwa ruchu, nie zawiera warunku by było to zatrudnienie pod ziemią, nie oznacza by warunek ten nie był niezbędny, skoro dla uznania pracy za równorzędną z pracą górniczą, konieczne jest wykazanie co najmniej 5 lat pracy górniczej, ta zaś przebiegać winna pod ziemią także wtedy, gdy dotyczy stanowisk dozoru ruchu oraz kierownictwa ruchu kopalń (art. 5 ust. 1 pkt 5 ustawy o z.e.g.). Gdy więc zatrudnienie pod ziemią wymagane jest dla uznania pracy za pracę górniczą, to tym bardziej konieczne - przy pracy równorzędnej z nią - jest uprzednie przepracowanie w wymienionych w ustawie podmiotach co najmniej 5 lat pod ziemią. W tym więc zakresie stanowisko Sądu Apelacyjnego jest trafne, a dokonana przez ten Sąd wykładnia wskazanych przepisów prawidłowa i jako taka przez Sąd Najwyższy podzielana.

Wnioskodawca przed 1 lipca 1971 r. pracował pod ziemią jedynie 8 miesięcy (od 1 listopada 1965 r. do 30 czerwca 1966 r.), natomiast w okresie od 1 lipca 1966 r. do 31 lipca 1967 r. był zatrudniony jako sztygar zmianowy oddziału przeróbki, od 1 sierpnia 1967 r. do 31 sierpnia 1968 r. zastępca kierownika przeróbki, od 1 września 1968 r. do 31 lipca 1969 r. kierownik działu techniczno-produkcyjnego, a od 1 sierpnia 1969 r. do 31 stycznia 1982 r. jako sztygar oddziałowy w Oddziale Produkcji Elementów Maszyn Górniczych, a praca ta nie była wykonywana pod ziemią (czego zresztą wnioskodawca nie kwestionował tak w apelacji jak i w kasacji). W tych więc warunkach nie może być uznana za równorzędną z pracą górniczą praca wykonywana od 1 lipca 1971 r. do 31 stycznia 1982 r.

Gdy więc kasacja nie ma usprawiedliwionych podstaw, orzeczono jak w sentencji na podstawie art. 393¹² KPC.

=====